

Svar på Tia Seppänens och 26 andra ledamöters undertecknade motion om utbildning för stadens personal i bemötande av personer med psykisk ohälsa

VD/6421/00.02.00.03/2025

PT/TH-K/HA/SR-M/JK/SE/KW

Tia Seppänen och 26 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

"Många som arbetar med människor undervisas i att ge första hjälpen i händelse av hjärtinfarkt eller olyckor. Det är dock få utanför hälsovårdsbranschen som får en heltäckande utbildning i psykisk första hjälpen, exempelvis i hur man kan hjälpa en person som får en panikattack eller har självmordstankar. Även de stigman och djupt rotade fördomar som är kopplade till psykisk ohälsa och/eller samtidigt missbruk av rusmedel kan utgöra hinder för att identifiera akuta situationer och ingripa i dem. Också Vanda befinner sig mitt i en akut psykisk hälsokris, där barn och unga drabbas särskilt allvarligt.

Att tillföra resurser till faktiska, tillräckligt omfattande och tillgängliga mentalvårdstjänster är av största vikt, men enligt forskning räcker det inte för att lösa problemets grundorsaker. När den psykiska hälsan krisar kan det ofta vara för sent att söka hjälp inom hälso- och sjukvården, och den akuta situationen kan i stället märkas till exempel i skolan eller i mötet med andra samhällstjänster. Därför är det särskilt viktigt att kunna identifiera och bemöta situationen på ett ändamålsenligt sätt samt att kunna hänvisa personen vidare till stöd och hjälp.

I bästa fall kan färdigheter i att bemöta personer med psykisk ohälsa och att ge psykisk första hjälpen särskilt bidra till att förebygga den negativa spiral av psykisk ohälsa som drabbar barn och unga, höja kvaliteten i kommunens tjänster och kundmöten, samt eventuellt minska trycket på mer kostsamma och resurskrävande insatser.

Särskilt de som arbetar med barn och unga behöver satsa ytterligare på att utveckla vardagliga mentala färdigheter och en problemförebyggande verksamhetskultur. Samtidigt visar sig psykisk ohälsa i stor utsträckning i stadens funktioner – både i möten med invånare och på arbetsplatser. Det är viktigt att öka den kunskapsbaserade förståelsen för psykisk ohälsa av olika slag, och särskilt för hur man ska handla i situationer där man behöver så kallade färdigheter i psykisk första hjälpen.

Vi föreslår att

- staden utreder hur utbildningsutbudet inom de olika verksamhetsområdena täcker psykisk första hjälpen och grundläggande färdigheter i psykisk hälsa, med fokus på anställda som i sitt arbete möter barn, unga och familjer.
- staden, utifrån det identifierade behovet, ordnar utbildningar som är anpassade till respektive verksamhetsområdes grundläggande utbildningsnivå. Utbildningarna kan exempelvis innehålla grunderna i att stärka den psykiska hälsan och det egna välbefinnandet, riktlinjer för att identifiera risksituationer, metoder för att följa upp psykiskt välmående, anvisningar för att hjälpa andra samt lärmaterial om att hantera livskriser och känna igen olika former av psykisk ohälsa.

utbildningen exempelvis genomförs i samarbete med yrkesverksamma inom psykisk hälsa från Vanda och Kervo välfärdsområde, eller med representanter från organisationer som utbildats till utbildare i

psykiska första hjälpen. Den kan erbjudas som enstaka repetitionspass eller som kontinuerliga fördjupande utbildningar.”

Stadsfullmäktige 22.9.2025 § 18

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Personalservicen inom verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

Allmänt om kompetensutveckling i Vanda stad

I Vanda stad utarbetas varje år en plan för utveckling av personalens kompetens (utbildningsplan) för varje serviceområde. I planen har det varje år tagits upp teman i anslutning till psykiskt välbefinnande, arbetshälsa och ledning av arbetshälsan. I planerna bedöms behovet av kompetensutveckling och den nuvarande kompetensen samt metoderna för kompetensutveckling enligt yrkesgrupp.

Utgående från utvecklingsplanerna har man genomfört coachningar, utbildningar och utvecklingsdagar på stadsnivå, verksamhetsområdesvis, serviceområdesvis samt inom enheterna kring temat. Även i de individuella samtalen och teamsamtalen kring arbete med mening och verkan (utvecklingssamtalen) går man igenom behovet av kompetensutveckling. Utifrån de behov som har identifierats kan individen hänvisas till externa utbildningar enligt de ämnen som behövs.

Vanda stad har externa partner för ordnandet av personalutbildning och kompetensutveckling. Yrkeshögskolan Metropolia producerar personalutbildning för verksamhetsområdenas utbildningsbehov utifrån utvecklingsplaner och snabba behov. Dessutom står konkurrensutsatta utvecklingspartner till verksamhetsområdenas tjänst när det gäller att utveckla chefsarbetet, ledningen och arbetsgemenskaperna, av vilka en del har djup kompetens inom mentalvårdsfrågor. Externa samarbetspartner är också t.ex. arbetshandledarna och temat kan tas upp i arbetshandledningen inom kundarbetet. Personalservicen utreder de nya strategiska utvecklingspartnerns djupkompetens också inom detta tema i maj 2026 och upprättar en så kallad kompetenspool för olika teman för verksamhetsområdenas användning. Vanda samarbetar vid behov också med andra externa partner i frågor som gäller specialkompetens.

Vidare har alla anställda i Vanda, liksom cheferna, tillgång till Eduhouse online-utbildningsservice, som erbjuder ett brett utbud av webbutbildningar och webinarier inom olika ämnesområden. Eduhouse erbjuder också studievägar, som är samlingar av utbildningar inom ett visst ämne. Enskilda personer deltar också i externa utbildningar inom ramen för budgeten och med tillstånd av chefen. Vid behov kan man utöver befintliga partner söka nya partner.

Dessutom finns det inom varje verksamhetsområde arbetsgrupper för kompetensutveckling som består av representanter för serviceområdena och som arbetar med kompetensutveckling enligt årsklockan med att utarbeta planer, genomföra utbildningar och utvärdera dem.

På stadsnivå ordnas coachning för personer i chefsställning i anslutning till personalens arbetsförmåga, arbetshälsa och chefens egen arbetshälsa, information, informationsinslag samt utbildningar i anslutning till olika teman.

Serviceområdet för personalservice anser att det nuvarande utbudet av tjänster för kompetensutveckling svarar ganska väl mot kraven på utredningar om hur täckande utbildningen är och utbildningsutbudet enligt kompetensnivåerna i motionen. Arbetsgruppen för utveckling av kompetensen inom verksamhetsområdena och linjeledningen för serviceområdena utreder årligen behoven av utbildningar mer detaljerat och ordnar nödvändiga utvecklingstjänster för personalen. En mer detaljerad översikt över utbudet av tjänster under vintern 2025–2026 finns i den bifogade rapporten. Vanda stad samarbetar inte bara med yrkeshögskolan Metropolia utan också med Vanda och Kervo välfärdsområde när det gäller personalutvecklingen. De frågor som tas upp i motionen kommer att betonas tillsammans med ordförandena för arbetsgrupperna för kompetensutveckling inom verksamhetsområdena sommaren 2026.

Stadsstyrelsen 11.05.2026 § 19

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Tia Seppänen och de 26 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 25.5.2026 § 27

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens förslag för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Bilagor:

- Utredning om tillgänglig och genomförd utbildning och stöd, översikt över situationen vintern 2025–2026
- Tia Seppänens och 26 andra ledamöters undertecknade motion om utbildning för stadens personal i bemötande av personer med psykisk ohälsa

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information: Hilma Aminoff, utvecklingschef
(fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)